

A jogesetek Magyarázata szakfolyóirat sajtóközleménye: Nem teremtett precedenst a Babus- és az Ungváry-ügy ítélete

Debreceni Jogi Műhely, 2011. évi (VIII. évfolyam) 1. szám (2011. január) 43-44.

Jelentős módosulást okozhatnak az ítélkezési gyakorlatban a Babus Endre újságíró, illetve Ungváry Krisztián történész esetében hozott rágalalmazási és becsületsértési ügyek ítéletei – állítják a Jogesetek Magyarázatának (JeMa) szerkesztői. A jogrendszer-koherencia zavarait mutatja, hogy Ungváryt hiába mentette fel büntetőbíróság, a polgári peres eljárás ítélete szerint ugyanazért a cselekményért kártérítést kell fizetnie Kiss László alkotmánybírónak.

Szakértők szerint akár alapjaiban is megváltoztathatja az ítélkezési gyakorlatot a Fővárosi Ítéltábla Nehrer Péter, Miszlayné Lányi Éva és Hrabovszky Zoltán összetételű tanácsának két közelmúltbeli ítélete. A tanács Babus Endre újságírót úgy mentette föl a rágalalmazás és a becsületsértés vádjára alól, hogy kiderült, az újságíró tényállításai egyikében valóban tévedett. A másik esetben Ungváry Krisztiánt mentette fel a tanács azzal, hogy Kiss László alkotmánybíró államvédelmi múltját firtató cikke tudományos közlemény volt, ekként a benne foglaltak nem képezhetik vizsgálat tárgyát.

„A Fővárosi Ítéltábla döntései elvben több ponton is átformálhatják az ítélkezési gyakorlatot” – nyilatkozta a Babus-ügyet legfrissebb számában feldolgozó Jogesetek Magyarázata című szakfolyóirat főszerkesztője, Jakab András. A JeMa cikkét jegyző, sajtópereket kutató Koltay András szerint a Babus-ügyben hozott ítélet alapjaiban eltér az eddigi megközelítéstől, de kétséges, hogy más bíróságok elfogadják-e követendő mintaként. A gondot jelenleg az okozza, hogy mind a büntető-, mind a polgári bíróságok bizonytalanok a tekintetben, kell-e, s ha igen, milyen mértékben kell alkalmazni az Alkotmánybíróság által a közszereplők hírnévvédelme kapcsán 1994-ben alkotott szabályrendszert. A gyakorlat így bíróságokként jelentős eltérést mutat, a büntető- és a polgári jogi ítélkezés harmóniája is hiányzik.

A szakértők természetesnek tartják, hogy egy olyan ítélet, amely eltér a korábbi gyakorlattól, sokszor nem vagy csak nagyon lassan épül be az ítélkezési gyakorlatba. A problémát sokkal inkább az jelenti, hogy a Kiss László által Ungváry Krisztiánnal szemben kezdeményezett büntetőeljárás merőben más eredményt hozott, mint az ugyanazon tényállás alapján indított kártérítési, azaz polgári peres eljárás. Ungváryt – és a cikkét közlő lapot – a polgári peres eljárásban meglehetősen nagy összegű kártérítésre ítélték, miután nem tudta bizonyítani az inkriminált állítást.

„Mindkét ítélet utóéletét az határozza meg, sikerül-e pontosan definiálni azokat a körülményeket, amelyek alapján a felmentések, illetve a kártérítésre való kötelezés megszületett” – vélik a JeMa szakértői. Az Ungváry-ügy kapcsán alapvető kérdés, hogy mennyit kell az időben visszamenni ahhoz, hogy egy kutatás újságírói tevékenység helyett történészi munka legyen, és általában mi a különbség a kétféle munka között. „A Babus-ügyben pedig a fő kérdés, hogy felállítható-e valamilyen objektív kritériumrendszer, amelyre hivatkozva a bíróság mentességet adhat a sajtónak akkor is, ha a közlés valóban téves” – véli Koltay András. Nagy-Britanniában létezik egy ilyen tízpontos kritériumlista, amely figyelembe veszi nemcsak a közlés súlyát, az informátor megbízhatóságát vagy a közlés hangvételét, hanem például azt is, hogy milyen gondossággal járt el az újságíró, és adott e

módot a sértettnek arra, hogy kifejtse álláspontját. „Egy ilyen lista természetesen megkönnyíti az ítélezők dolgát, és feltehetőleg közelítené is egymáshoz az egyes ítéletek tartalmát. Látni kell azonban, hogy az egyes kritériumok megítélésében megjelenhet a bíró szubjektív véleménye” – figyelmeztet a JeMa szakértője, aki szerint a Babus-ügyben hozott ítélet vélhetően még sokáig nem válik rendszeres gyakorlattá.